

Ministerstvo životního prostředí České republiky

Společná zemědělská politika 2021-2027

33. zasedání Výboru pro krajinu, vodu a biodiverzitu
Rady vlády pro udržitelný rozvoj ČR

20. června 2019

Roman Scharf
odbor obecné ochrany přírody
a krajiny MŽP

Struktura SZP 2021-2027

- Definována návrhy 3 nařízení EP a Rady (ve zkratce):
  - návrh nařízení ke strategickým plánům
  - návrh nařízení k financování SZP
  - návrh nařízení ke společné organizaci trhů
- Zachovány dva pilíře:
  - I. pilíř – přímé platby (EZZF)
  - II. pilíř – rozvoj venkova (EZFRV)
- Implementace SZP specifikována „Strategickým plánem SZP“ vypracovaným členským státem a schváleným Evropskou komisí - nahradí i stávající Program rozvoje venkova.

Cíle SZP 2021-2027

Celkem 9 specifických cílů zahrnujících témata jako potravinová bezpečnost EU, konkurenceschopnost zemědělství, výzkum a vývoj, životní prostředí, zaměstnanost, místní rozvoj atd.

Pro ŽP zásadní cíle:

Specifický cíl 4: přispívat ke zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, jakož i k udržitelné energii;

Specifický cíl 5: podporovat udržitelný rozvoj přírodních zdrojů, jako je voda, půda a ovzduší, a účinné hospodaření s nimi;

Specifický cíl 6: přispívat k ochraně biologické rozmanitosti, posilovat ekosystémové služby a zachovávat stanoviště a krajiny.

Povinný min. 30% podíl EZFRV na financování specifických cílů č. 4, 5 a 6, a zároveň 40 % národní obálky na klima a ŽP.

Nové prvky SZP 2021-2027

- **Zrušen greening** - plnění podmiňovalo 30 % příjmu PP. Opatření reeningu (diverzifikace plodin, zachování trvalých travních porostů a vymezení ekologicky zaměřených oblastí) z části transformována do Cross Compliance (CC) a z části nahrazena novým nástrojem – Ekoschématy.
- **Ekoschématata** – dobrovolná jednoletá opatření I. pilíře nad rámec přísnějších CC. Požadavky EP: Výbor pro ŽP min. 30 %; Výbor pro zem. min. 20 %.
- **CC**
  - GAEC 2 Vhodná ochrana mokřadů a rašelinišť (otázka, jak definovat na národní úrovni, aby nedošlo ke kolizi s nadstavbovým titulem TPRL v AEKO!!!)
  - GAEC 5 Nástroj pro udržitelnost zemědělských podniků v oblasti živin = živinová bilance (dodržovat na podnik, na max. výměru ZP, na PB?)

Nové prvky SZP 2021-2027

- GAEC 8 Střídání plodin – měl by nahradit nefunkční diverzifikaci plodin z greeningu, ambice nastavení skutečné rotace plodin na pozemku v čase
- GAEC 10 – Zákaz přeměny nebo orby trvalých travních porostů v lokalitách sítě Natura 2000 – nahrazuje zákaz přeměny nebo orby environmentálně citlivých travních porostů v greeningu
- **Zastropování**
  - cílenější podpora malých a středních podniků z důvodu jejich ekonomického znevýhodnění oproti velkým podnikům
  - krácení dotace na max. 100 tis. eur/podnik/rok
  - ČR odmítá vzhledem k struktuře zem. podniků
- **Finanční nástroje** (úvěry, garance, kapitálové vstupy) s možnou spoluúčástí EZFRV (zejm. pro investice do zakládání a rozvoje podniků) – EK preferuje před čistou dotací

Nové prvky SZP 2021-2027

- **Nový výkonnostní rámec pro monitorování a hodnocení**
– počínaje rokem 2023 do 15. února každého roku výroční zpráva o výkonnosti za předchozí finanční rok (čerpání, výstupové a výsledkové ukazatele a vyhodnocení plnění cílů stanovených na roční bázi). V případě odchylky výsledků o více než 25 % může EK požadovat zpracování akčního plánu, případně pozastavit platby. ČR požaduje zachování současného modelu – střednědobý milník a cíl na konci období, výroční zprávu rozdělit na kvantitativní (do 15. února) a kvalitativní část (do 30.6.) + přechodné období pro zavedení nástroje.
- **Výkonnostní bonus** 5 % přidělené částky pro ČS na rok 2027 za uspokojivý výkon v oblasti ŽP a klimatu za dosažení alespoň 90% cílové hodnoty stanovené pro rok 2025

Harmonogram přípravy SZP 2021-2027

- únor 2017 - otevřena veřejná diskuse k zaměření, výsledkům a očekávání společnosti v nové SZP
- listopad 2017 - vydáno Sdělení k budoucnosti potravinářství a zemědělství po roce 2020 = nástin budoucí SZP
- leden 2018 - přijata rámcová pozice ČR ke sdělení
- květen 2018 - zveřejněn rozpočet SZP
- červen 2018 - vydány návrhy evropských nařízení k SZP 2021-2027
- probíhá projednávání návrhů nařízení v orgánech EU + diskuze k návrhu víceletého finančního rámce (nařízení o společných ustanoveních)
- probíhá příprava návrhu strategického plánu, který ČS předloží EK ke schválení do 1. ledna 2020
- pro implementaci přechodné období min. na roky 2020-2021

Stanovisko resortu k budoucí SZP

Zastropování plateb

- ❑ neutrální postoj MŽP k zavedení zastropování jako takového;
- ❑ v případě povinné aplikace **nezahrnovat environmentální platby**.

Kondicionality

- ❑ zajištění ochrany stávajících travních porostů, vodních toků, mokřadů a rašelinišť i dalších krajinných prvků před poškozováním a ničením;
- ❑ omezení velikosti dílu půdního bloku na max. 20 ha;
- ❑ rozšíření požadavků na likvidaci invazních druhů;
- ❑ povinné sledování bilance živin v půdě (nikoli jen vytvoření nástroje);
- ❑ dodržování podmínek akčního programu dle nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programem, i mimo zranitelné oblasti.

Stanovisko resortu k budoucí SZP

Ekoschémata

- ☐ vynětí tohoto nástroje ze zastropování;
- ☐ dobrovolná „zelená“ složka přímých plateb (hrazená z EZZF) mimo povinný 30% podíl EZFRV na financování specifických cílů č. 4, 5, 6;
- ☐ podpora „základní péče o louky a pastviny“ (přesun z Agroenvironmentálně-klimatických opatření);
- ☐ podpora údržby krajinných prvků;
- ☐ omezení souvislé výměry jedné plodiny na ploše dílu půdního bloku na 5-10 ha;
- ☐ omezení aplikace přípravků na ochranu rostlin;
- ☐ omezení znečištění ovzduší emisemi ze zemědělství
- ☐ nahrazení průmyslových hnojiv hnojivy statkovými

Stanovisko resortu k budoucí SZP

Agroenvironmentálně-klimatická opatření (AEKO)

- ❑ zachování současné finanční alokace AEKO v rámci SZP 2021-2027;
- ❑ územní zacílení podpory na oblasti HNV (high nature value) - území ZCHÚ a Natura 2000 (jako nyní) + cenné biotopy ve volné krajině;
- ❑ zavedení podpory formou nových variant či příplatků ke stávajícím titulům;
- ❑ rozšíření péče o druhově bohaté pastviny o management pro zvláště neúživné porosty;
- ❑ vázání části platby na dosažený výsledek;
- ❑ implementace konceptu faremních plánů, alespoň jako dobrovolné alternativy k plošným opatřením a s tím související podpora faremního poradenství;;
- ❑ zefektivnění nadstavbových titulů AEKO - Ošetřování travních porostů zavedením podpory doplňkových operací a příplatků za ztíženou péči.

Stanovisko resortu k budoucí SZP

Ekologické zemědělství

- ❑ zachování současné finanční alokace EZ v rámci SZP 2021-2027;
- ❑ možnost přesunu titulu „krajinotvorný sad“ do opatření AEKO, s ohledem na jeho převážně mimoprodukční zaměření.

ANC oblasti a Natura 2000 na zemědělské půdě

- ❑ zachování současného principu nastavení

Stanovisko resortu k budoucí SZP

Zemědělské investice

- ❑ v rámci modernizace zemědělských podniků prioritní podpora technologií pro snížení znečištění ovzduší ze zemědělství (zejm. amoniakem) a minimalizaci světelného znečištění.

Neproduktivní investice na zemědělské půdě

- ❑ realizace biotechnických protierozních opatření na zemědělské půdě (zakládání mezí, průlehů a příkopů s vegetačním doprovodem, trvalé zatravnění drah soustředěného odtoku atp.);
- ❑ eliminace negativních funkcí odvodnění na ZP (přerušení a regulace podrobného odvodňovacího zařízení);
- ❑ zabezpečení pastvin s výskytem vlka (oplocení, pořízení pasteveckého psa, výstavba košárů a salaší) - projektové opatření navazující na případnou plošnou podporu za naplnění minimálních požadavků na zabezpečení stáda.

Stanovisko resortu k budoucí SZP

Lesnické investice

- ❑ podpora šetrných technologií (koňské potahy, lehké soupravy apod.) - ochrana citlivých lesních půd před degradací;
- ❑ obnova kalamitních ploch stanovištně a geograficky odpovídajícími (původními) dřevinami s ohledem na změnu klimatu;
- ❑ obnova vodního režimu v lesích – zejm. přirozeného a přírodě blízkého stavu mokřadů a vodních toků, vč. omezení nepříznivých úprav vodních toků (hrazení bystřin a strží) pouze na odstraňování a předcházení vzniku škod na majetku či na zdraví obyvatel;
- ❑ zlepšení prostorové, druhové a věkové struktury lesních porostů (obnova a rekonstrukce porostů, dosadby a podsadby, zakládání, zajištění a pěstování porostních směsí, ochrana proti poškození přirozené obnovy a podsadeb zvěří);
- ❑ likvidace invazních a geograficky nepůvodních druhů rostlin v povodích malých vodních toků na pozemcích určených k plnění funkcí lesa (PUPFL).

Stanovisko resortu k budoucí SZP

Lesnicko-environmentální platby

- ❑ podpora ponechávání dostatečného množství mrtvého dříví v lesích;
- ❑ podpora přírodě blízkých (nepasečných) forem hospodaření v lesích;
- ❑ zachování genofondu původních ekotypů dřevin, lokálních populací vzácných a vtroušených dřevin – zajištění reprodukčního materiálu.

Vzdělávání a poradenství

- ❑ vzdělávání poradců k AEKO;
- ❑ rozvoj cíleného poradenství, vč. poradenství k faremním environmentálním plánům;
- ❑ podpora zodpovědného celofaremního přístupu pro zemědělce.

Stanovisko resortu k budoucí SZP

Aplikovaný výzkum

Prioritní témata:

- ❑ plánování, příprava a provádění opatření (v zemědělství a lesním hospodářství) k adaptaci na změnu klimatu;
- ❑ struktura a způsob využívání zemědělské krajiny z hlediska vlivu na extremitu klimatických parametrů;
- ❑ omezování znečištění vodních zdrojů zemědělskou činností a předcházení novým zátěžím životního prostředí;
- ❑ zachování přirozených funkcí krajiny (stabilita agroekosystémů a lesních ekosystémů, půdotvorné procesy apod.);
- ❑ alternativní prostředky a metody k obraně proti biotickým škodlivým činitelům v lesích;
- ❑ plánování krajiny ve vazbě na pozemkové úpravy.

Děkuji za Vaši pozornost

roman.scharf@mzp.cz

